

Miljøministeriet
Slotsholmsgade 12
1216 København K

Att.: mim@mim.dk og joerg@mim.dk samt perhl@mim.dk

Journalnummer 2022-6515

Taastrup, den 3. oktober 2022

RE: Høringssvar vedrørende "Bekendtgørelse om kommunernes pligt til at etablere genbrugsområder på kommunale genbrugspladser"

Elretur har med interesse læst udkastet til bekendtgørelsen om etablering af genbrugsområder. Elretur har i den forbindelse nogle bemærkninger.

Elretur bemærker, at der for elektronik og batterier samt emballage (sidstnævnte fra 2025) findes en særlovgivning om producentansvar, hvorved producenterne varetager indsamlingen og den efterfølgende behandling af det på bl.a. genbrugspladserne indleverede elektronik og batterier (senere også emballage).

Det er Elreturs opfattelse, at der er væsentlige problemstillinger i relation til producentansvarsordningen for bl.a. elektronik og elektroniske udstyr, som høringsudkastet ikke berører, og som ministeriet med fordel kan klarlægge.

Elretur opfordrer således ministeriet til som minimum i bemærkningerne til bekendtgørelsen at præcisere særlovgivningens status og betydning.

Generelt

Elretur er Danmarks største kollektivordning, som repræsenterer mange forskellige brancher og virksomhedstyper. Elretur repræsenterer mere end 950 virksomheder (producenter og importører af elektriske og elektroniske udstyr (samt batterier) i Danmark ¹. Elretur er etableret som en kollektiv ordning i 2005, samtidigt at med WEEE-direktivet blev implementeret i Danmark. Elretur har således mere end 18 års erfaring med at forvalte WEEE-direktivet i praksis. Hertil indtræder Elretur i producentansvaret for emballage (2025).

Elretur er en nonprofitorganisation og sørger for en ansvarlig og omkostningseffektiv indsamling, håndtering og miljøopbejldning af mere end 80 % af det elektronik- og batteriaffald, der bl.a. afleveres på landets genbrugspladser, hvortil kommer erhvervsaffaldsordninger.

Elretur har igangsat initiativer til forædling af WEEE med henblik på at tilbageføre egnede produkter i et nyt brugsmønster (genbrug). For at kunne fortsætte og intensivere dette arbejde er det centralt, at producent-

¹ www.selfservice.dpa-system.dk/public/search?tab=producer

ansvarsordninger respekteres og betragtes som et aktiv, der har apparat, volumen og processer til at kan bidrage til den grønne omstilling.

Til bekendtgørelsens enkelte bestemmelser bemærkes endvidere:

§1 formål

Som bekendt findes der allerede særlovgivning i form af producentansvar for elektronik og batterier. Reglerne indebærer, at producenterne varetager indsamlingen og oparbejdningen af bl.a. de af borgerne indleverede produkter.

Producentansvaret reguleres ved, at producenterne er pålagt krav om indsamlingsprocenter og niveauer for genanvendelse, energiudnyttelse etc. Det betyder, at producenterne til enhver tid vil være villige til at stille det nødvendige materiel til rådighed for at varetage indsamlingsansvaret og den efterfølgende oparbejdning (genbrug eller genanvendelse). Oparbejdningen omhandler også genbrug, herunder test, reparation, garantistilling m.m.

Producenterne varetager indsamlingen på genbrugspladserne og vil således også varetage indsamlingen af eventuelt indleveret elektronik og batterier i byttehjørner; altså vil der ikke være behov for en fortrinsstilling af andre aktører, som ikke er omfattet af særlovgivningen.

I forlængelse af producentansvaret er det naturligt, at producenterne bl.a. afholder omkostninger til innovative aktiviteter som fx teknologiudvikling samt etablering af sorteringsanlæg. Sidstnævnt med henblik på at øge genanvendelsesprocenterne og herunder genbruget.

Der findes derfor allerede et velfungerende system, som varetager opgaven med at indsamle, genbruge og genanvende elektronik og batterier. Hertil vil der for 2025 gælde producentansvar for emballage.

Det er i øvrigt gældende, at brugt elektronik ikke kan genbruges uden videre forberedelse.

Parallelt med indleveringen af elektronik og batterier på genbrugspladserne har kommunerne etableret egen indsamlingsordninger, som fx storskralsordninger og miljøkasser (poseordning og røde miljøkasser). Disse ordninger er ikke reguleret gennem nærværende bekendtgørelse, hvorfor det må være gældende, at elektronik og batterier indsamlet gennem kommunale ordninger ikke kan overdrages til bytteområder på genbrugspladserne, men derimod skal overdrages til producentansvaret – altså uændret i forhold til den nugældende praksis.

Elretur er således af den opfattelse, at det for områder med særlovgivning ikke kan være gældende, at andre interessenter, såsom foreninger, private virksomheder o.l. træder før særlovgivningen, altså procenterne. Bekendtgørelsens formål må folgelig tage sigte på tilfælde, hvor et producentansvar ikke foreligger. På områder med producentansvar skal fremme af genbrug derimod ske ved at understøtte producentansvarsordningen.

§2 Genbrugsgenstand og §4 adgang til genbrugsområde

Af § 2 i høringsudkastet fremgår, at "Genbrugsgenstande" er "Genstande der uden videre forberedelse kan genbruges". Det bemærkes hertil indledningsvis, at elektrisk og elektronisk udstyr efter sin beskaffenhed ikke kan bruges igen uden videre forberedelse.

Brugt elektronik kræver både en sikkerheds-, miljø- og en kvalitetsmæssig håndtering, som producentansvarsordningen lever op til. Disse håndteringskrav er netop årsagen til, at producentansvarsordningen er

Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.
2630 Taastrup
www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98
CVR-nr.: 28 83 51 24
E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK
IBAN: DK7930004180255761
Danske Bank, konto 4180 4180255761

indført, og disse krav skal følgelig respekteres, hver gang en borger skiller sig af med elektrisk eller elektronisk udstyr.

For glas, porcelæn, møbler mv. kan aflevering ske til direkte genbrug, idet sådanne effekter kan genbruges umiddelbart, men det samme gælder ikke for moderne elektronik, idet:

- Elektronik indeholder persondata eller andet fortroligt data, som skal slettes forsvarligt (GDPR).
- Elektronik kan have sikkerhedsbrud, som gør produktet farligt at anvende umiddelbart
- Elektronik kan indeholde kemikalier (bl.a. freon og Hg (kviksølv)), som har et sundhedsskadeligt indhold, og som skal håndteres efter særlige standarder.
- Ældre teknologier som fx tidligere generationer af batteriteknologier/-typer er ikke lovlige at tilbageføre på markedet.

På grund af disse forhold gælder der særlige og meget betydelige standarder for håndtering af elektronik og elektronisk udstyr², som ikke gælder for andre genstande. Af disse grunde er elektrisk og elektronisk udstyr ikke egnet til at indgå i genbrugsområder. Elektriske og elektroniske genstande skal håndteres i overensstemmelse med den ordning om producentansvar, der er sat i verden for at sikre, at de mange håndteringskrav opfyldes. Producentansvarsordningerne kan således sikre, at netop elektrisk og elektronisk udstyr tilbageføres i nye brugsmønstre (genbrug) på en måde, hvor alle standarder og lovkrav er opfyldt.

For at producentansvarsordningerne kan udfylde denne rolle og sikre øget forberedelse til genbrug af elektriske og elektroniske produkter skal der være klare rammer for, hvornår producentansvaret for elektronik indtræder. I den forbindelse er det afgørende, at affaldsbegrebet er klart defineret. Spørgsmålet er, hvornår elektrisk og elektronisk udstyr skal overdrages til producenterne efter WEEE-reglerne.

Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet har omtalt spørgsmålet i forbindelse med lov af 9. juni 2022 om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om forsyningstilsynet, der hjemler genbrugsområder på indsamlingspladser. I ministeriets høringsnotat af den 29. marts 2022 til loven står der bl.a. på side 22 [Elreturs fremhævnings]:

”Det er afgørende for retsstillingen, om elektronikudstyr, afleveret på en kommunes genbrugsplads, betragtes som affald eller ej. Er der tale om elektronikaffald, gælder reglerne i elektronikaffaldsbekendtgørelsen. Det betyder, at elektronikaffald fra private husholdninger, som er indleveret på kommunens indsamlingssteder, skal overdrages til producenterne. Elektronisk udstyr, som afleveres til genbrug, er derimod ikke reguleret af Miljøministeriets regler, da det dermed ikke betragtes som affald. Bekendtgørelse om at bringe elektrisk og elektronisk udstyr i omsætning samt håndtering af affald af sådant udstyr (høringsforslag § 50 f) retter sig udelukkende mod genbrugsområder på genbrugspladser og dermed ikke mod affald, og forslaget ændrer således ikke på retsstillingen for elektronikaffald.”

Det er Elreturs opfattelse, at denne vigtige konstatering om retsstillingen for producentansvarsordningen ikke er umiddelbart overensstemmende med WEEE-bekendtgørelsens definition af affaldsbegrebet og formålet bag reglerne. Årsagen er bl.a., at direkte genbrug i affaldsbekendtgørelsens forstand ikke er anvende-

² Fx CENELEC-standarder

lig i relation til elektronik.

Ifølge WEEE-bekendtgørelsens § 3, nr. 3, defineres affaldsbegrebet i overensstemmelse med affaldsbegrebet i bekendtgørelse om affald. Efter § 2, stk. 1, i bekendtgørelse om affald forstås ved affald:

”Affald: Ethvert stof eller enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med.”

Ifølge WEEE-bekendtgørelsens § 3, nr. 23, defineres ”genbrug” i overensstemmelse med definitionen i bekendtgørelse om affald. Affaldsbekendtgørelsen indeholder i § 3, nr. 3, følgende definition af genbrug:

”Genbrug: Enhver operation, hvor produkter eller komponenter, der ikke er affald, bruges igen til samme formål, som de var udformet til.”

Hvis en borger kører til en indsamlingsplads for at bortskaffe et køleskab, har borgeren skilt sig af med det, uanset hvor på indsamlingspladsen, borgeren stiller køleskabet. Efter ordlyden er der grundlag for at antage, at affaldsbegrebet er indtrådt, og den nærmere placering af køleskabet på pladsen bør ikke gøre affaldsbegrebet uanvendeligt.

Hvis det tillades, at brugt elektronik, som afleveres til en genbrugsplads, ikke er affald, accepteres det samtidig, at der ikke er klare grænser for, hvornår producentansvaret indtræder. Hvis producentansvaret afhænger af, hvilken container borgeren putter elektronikken ned i, bliver det uklart, om det er containerens kant, der skal definere, om et produkt er blevet til affald, og det bliver således vilkårligt, om elektronik behandles efter de standarder og minimumskrav til registrering og sikkerhed, som producentansvarsordningen er sat i verden for at sikre, eller om produktet kommer i omløb på et ureguleret marked med store mørketal.

Det er en konsekvens af de elektroniske produkters beskaffenhed og i af affaldsbekendtgørelsens definition af ”affald” og ”genbrug”, at elektronik ikke kan betragtes som genbrug, fordi det efter gældende krav og standarder ikke kan anvendes umiddelbart igen. Brugt elektronik, som en forbruger skiller sig af med på indsamlingspladsen, kræver både en sikkerheds-, miljø- og en kvalitetsmæssig håndtering, som producentansvarsordningen lever op til.

Elretur vil derfor opfordre ministeriet til at præcisere i bekendtgørelsen, at elektrisk og elektronisk udstyr, som en borger afleverer på en indsamlingsplads, er affald omfattet af producentansvarsordningen, og at dette ikke indgår i de genbrugsområder, som bekendtgørelsen skal hjemle.

§3 Kommunalbestyrelsen

Om kommunernes rolle i relation til oprettelse af genbrugsområder bemærkes på mere generelt plan:

Elretur har erfaret, at kommunerne i de senere år har tiltaget sig en mere og mere aktiv rolle i relation til indretningen af indsamlingspladser og håndtering af elektrisk og elektronisk udstyr, idet visse kommuner bl.a. har oprettet værksteder og webshops og butikker med salg af fx brugte hvidevarer.

Det er et problem, at kommuner har haft et økonomisk incitament til at udnytte elektronik, som borgere afleverer på indsamlingspladser, når kommunerne efter WEEE-bekendtgørelsens regler samtidig er forpligtet til at sikre, at producentansvarsordningen fungerer.

På baggrund af lov af 9. juni 2022 om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om Forsyningstilsynet vil denne kommunale aktivitet stoppe, og dette kan med fordel præciseres i bekendtgørelsen.

Elretur

Høje Taastrup Boulevard 30, 1.
2630 Taastrup
www.Elretur.dk

Tlf.: +45 33 36 91 98
CVR-nr.: 28 83 51 24
E-mail: elretur@elretur.dk

SWIFT: DABADKK
IBAN: DK7930004180255761
Danske Bank, konto 4180 4180255761

Idet kommunerne har ansvar for de indsamlingspladser, som danner rammer om producentansvarsordningen, bør det fremgå direkte af lovgivningen, at kommunerne ikke må håndtere elektronik ved salg eller reparation eller på anden måde favorisere egen eller lokale organisationer og foreninger ved at tildele dem en forhåndsplacering i tildelingshierarkiet. I forhold til sidstnævnte skal det bemærkes, at producentansvaret allerede indsamler indleverede genstande og ligeledes fremadrettet er villige til at stille yderligere materiel til rådighed.

I relation til genbrugsgenstande gælder ligeledes Elreturs betragtninger om etablering af kommunale indsamlingsordninger omtalt i §1.

AFSLUTNING

Elretur opfordrer til præciseringer og tydeliggørelse, som redegjort for i ovenstående, således at en række af de uklarheder som potentielt kan give anledning til misforståelser, etablering af parallelle systemer, kreative løsninger etc., undgås.

Målet må være en affaldsbranche, der samarbejder om opgaverne til gavn for miljøet og klimaet.

Elretur står naturligvis til disposition for eventuelle spørgsmål og uddybninger.

Med venlig hilsen
Elretur
Morten Harboe-Jepsen
CEO